

Krešimir Tičić s Mariom Nardellijem, Ivica Krajač i Nino Škrabe

SHARE

23

STU

2024

PRIČE

HRVATSKI MJUZIKLI, NEISPRIČANA PRIČA (5)

Veliki hrvatski libretisti

SLAVKO NEDIĆ

MARIO NARDELLI

KREŠIMIR TIČIĆ

NINO ŠKRABE

IVICA KRAJAČ

Nakon priča o velikim skladateljima mjuzikala (Alfi Kabiljo i Đelo Jusić) te o brižnom tati (Vladi Štefančiću) na red je došla priča o piscima libreta, koji su svojim

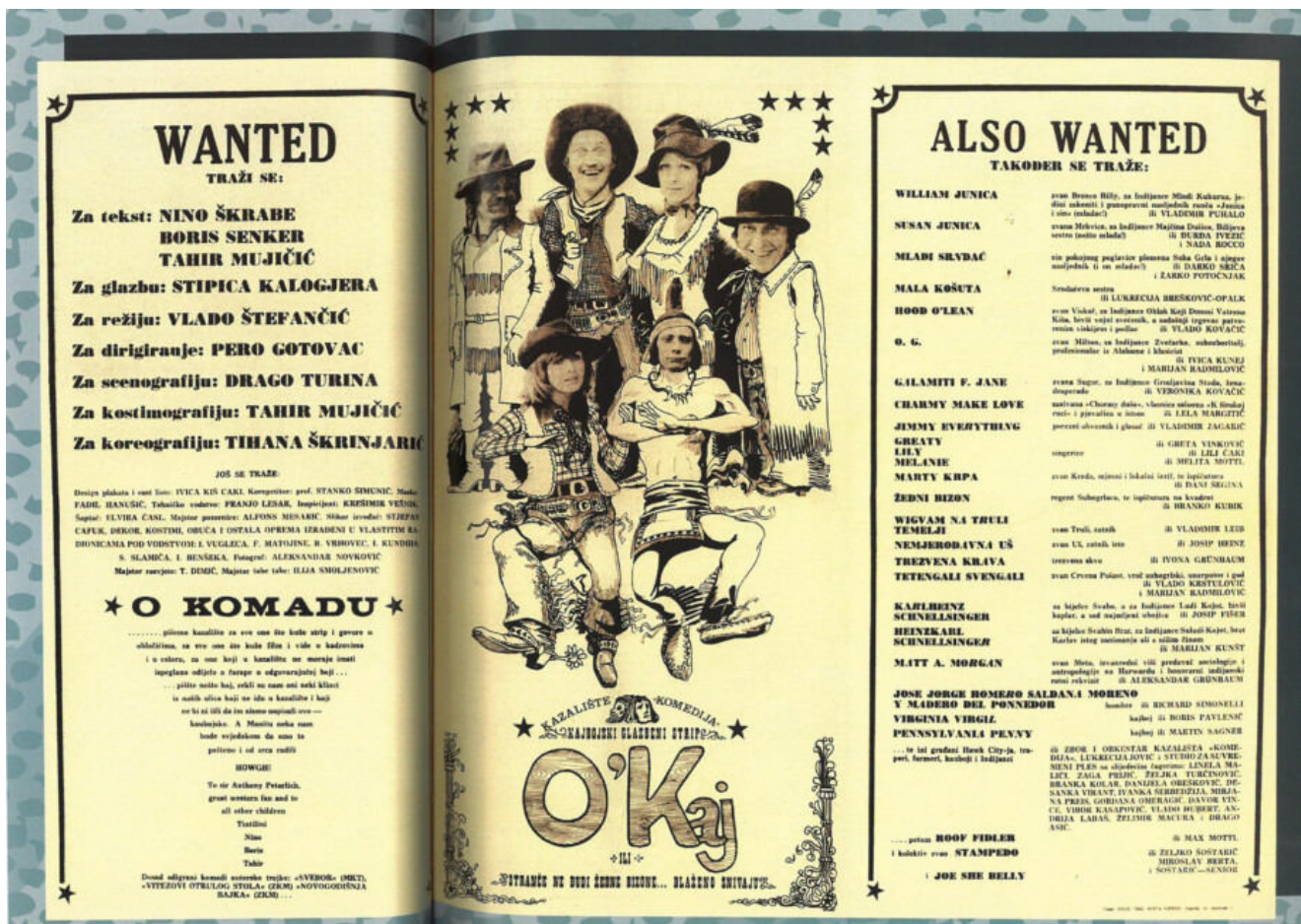
inicijativama, pisanjem i neumornim radom ostavili dubok trag na sceni hrvatskih mjuzikala

Pisci libreta koji su obilježili hrvatske mjuzikle su **Stjepan Nino Škrabe**, **Ivan Ivica Krajač** i **Krešimir Tičić**.

STJEPAN NINO ŠKRABE

Nino Škrabe, koji je prošle, 2023. godine obilježio 55 godina svojega života s teatrom, vrlo je značajno ime na području hrvatskog kazališta. Rođen 1947., ovaj književnik, publicist, urednik, novinar, prevoditelj, dramatičar i još jedan velikan hrvatskog mjuzikla i danas je vrlo aktivan. Svojim libretima okupio je vrlo značajnu ekipu skladatelja koji su za njih pisali glazbu, a to su: **Stipica Kalogjera**, **Arsen Dedić**, **Pero Gotovac** i **Branko Bardun**. Tako su nastali mnogi mjuzikli, od kojih se neki i danas izvode. Nino Škrabe nije se mirio s prestankom interesa vodstva kazališta Komedija za mjuzikle pa je u rodnom Jastrebarskom pokrenuo Kazalište Škrabe, a ostao je otvoren i za suradnje s drugim autorima, što potvrđuje suradnja s **Ansamblom Kolbe**.

Nino Škrabe započeo je kazališni put zajedno s **Tahirom Mujičićem** i **Borisom Senkerom**. Nakon nekoliko napisanih kazališnih djela – *Bajka o kneževiću Sveboru i Svarožici Sunčici* (1972.), *Vitezovi otrulog stola* (1973.), *Jedna malo slađa krađa* (1973.) – prihvaćaju poziv **Vlade Štefančića** te rade svoj prvi mjuzikl *O’Kaj*, odnosno kaubojski glazbeni strip s podnaslovom *Stranče Ne Budi Žedne Bizone Blaženo Snivaju*, za koji je glazbu napisao Stipica Kalogjera. Režiju mjuzikla radio je Vlado Štefančić, a premijera je bila 14. svibnja 1974. u kazalištu Komedija. *O’Kaj* je zanimljiva *western* parodija s elementima kajkavštine. Glavni likovi su *zločesti* stari poglavica, *zločesti* Indijanci te *dobri* kauboji. Djelo ne samo da se i danas izvodi nego se ubraja u hrvatske antologijske mjuzikle. Nakon izvedbi u kazalištu Komedija, mjuzikl *O’Kaj* postavlja se u Gradskom kazalištu u Jastrebarskom. U vremenu od 1983. do 1997. *O’Kaj* je bio **najgledanija predstava** jaskanskog kazališta.

O'Kaj letak mjuzikla iz knjige *Zabavljač* Vlade Štefančića

Nino Škrabe, sâm ili u suradnji s Borisom Senkerom i Tahirom Mujičićem, napisao je još nekoliko mjuzikala odnosno kazališnih predstava s glazbenom kulisom.

Novela od stranca (1975., Komedija)

(glazba: Pero Gotovac, libreto: Nino Škrabe/Boris Senker/Tahir Mujičić)

Kavana Torso (1978., Teatar ITD; 1989., Histrioni)

(glazba: Arsen Dedić, libreto: Nino Škrabe/Boris Senker/Tahir Mujičić)

Praizvedba: 4. listopada 1978. Polukružna dvorana.

Trenk iliti divji baron (1984., HNK u Osijeku; 1987., Komedija; 2010., Békéscsaba, Mađarska; 2020., HNK u Osijeku)

(glazba: Pero Gotovac, tekst: Boris Senker/Tahir Mujičić/Nino Škrabe)

Djelo nastalo po narudžbi Hrvatskoga narodnog kazališta u Osijeku, te je iste godine u njemu i praizvedeno. Nakon 36 godina (2020.) barun Trenk ponovno je stupio na daske scene HNK-a u Osijeku, a ovog puta s novom glazbom, koju je napisao **Davor Bobić**.

Kaj 2 O (1985., Komedia)

(glazba: Stipica Kalogjera, libreto: Nino Škrabe/Tahir Mujičić/Boris Senker, režija: Vlado Štefančić)

Dedek Kajbumščak (1986., Kazalište Trešnja)

(glazba Arsen Dedić, libreto: Nino Škrabe, režija: Vlado Štefančić)

Nema frke (1988. Kazališna družina Lira)

(glazba: Josip Cvitanović, libreto: Nino Škrabe, režija: Martin Sagner)

Lady Šram (1991., Komedia)

(glazba: Arsen Dedić, libreto: Nino Škrabe/Boris Senker/Tahir Mujičić, režija: Vlado Štefančić)

Premijera: 22. veljače 1991.

Ivana / Play IBM, (2006., Kazalište Marina Držića Dubrovnik)

(glazba: Josip Cvitanović, libreto: Nino Škrabe, režija: Vlado Štefančić)

Libreto za ovu rock bajku rađen je prema djelima Ivane Brlić-Mažuranić, u čast 130. obljetnice njezina rođenja. U trijumfalnoj izvedbi dubrovačke *Ivane* sudjelovao je praktički cijeli Grad, profesionalci, amateri, **Mali raspjevani Dubrovnik**, klapski pjevači, a svi su bili jednako umješni u glumi, pjevanju i plesu. Dubrovčani su *Ivanu* izveli majstorski, vrhunski, a gledatelji su je primili oduševljeno, punim srcem i dušom. [Slavilo se](#) dugo u noć.

Ivana / Play IBM i Svetac svega svijeta

Svetac svega svijeta (2018., Ansambl Kolbe)

(glazba: Branko Bardun, libreto: Nino Škrabe, režija: Robert Bošković)

Na poziv Ansambla Kolbe Nino Škrabe prihvaća se pisanja libreta za njihov treći mjuzikl, i prvi autorski. Tema je život i djelo svetog Antuna Padovanskog. Premijera mjuzikla bila je 29. lipnja 2018. u dvorani sv. Franje na Svetom Duhu u Zagrebu i [do sada je odigrano 50-](#)ak izvedbi u domovini i inozemstvu.

Teško je u ovako malo teksta opisati opsežan umjetnički put ovog velikog i neumornog autora, stoga, ako želite pobliže upoznati lik i djelo Nino Škrabe, onda predlažem da svakako nabavite knjigu *Nino Škrabe – 55 godina kazališta*, koja na 340 stranica opisuje njegov životni i kazališni put.^[1]

IVAN IVICA KRAJAČ

(Beograd, 2. travnja 1938. – Zagreb, 6. studenoga 2024.)

Iako ćemo se Ivica Krajača, koji je upravo napustio ovaj svijet, sjećati kao autora tekstova ili glazbe velikih hitova poput “Nima Splita do Splita”, “Nono, moj dobri nono”, “Pozdrav svijetu”, “Magla”, “Sviraj mi sviraj”, “Čibu čiba”, “Ti si meni sve”, “Muzika i ti”, “Opet si plakala”, “Mi smo dečki kaj pijemo stoječki” ili kao autora libreta rock opera *Gubec-beg*,

Grička vještica, *Crna kraljica* i *Tajna krapinskega kluča*, malo je znan njegov doprinos u svijetu hrvatskog mjuzikla. Kao prevoditelj djela dramske literature, opera i mjuzikala s engleskog, njemačkog, talijanskog i ruskog jezika, za Komediju je preveo *Slobodu u Sračincima* J. N. Nestroya (1983.), *Operu za tri groša* B. Brechta i K. Weilla (1984.), *Aplauz* B. Comdena i G. Adolpha (1985.) i *Mali dućan strave* H. Ashmana i A. Menkena (2003.).

Ali Ivica Krajač je napisao libreto i za nekoliko autorskih mjuzikala.

Slavonska rapsodija, etnomjuzikl (1979./1988./2008.)

(glazba: Branko Mihaljević, dramaturgija i režija: Ivan Ivica Krajač/Vlado Štefančić)

Slavonska rapsodija prvi je slavonski tamburaški mjuzikl s elementima slavonskog tamburaškog melosa. Dramaturgiju i režiju prve izvedbe (1979.) radio je Ivica Krajač dok je ostale dvije režirao Vlado Štefančić. Za života **Branka Mihaljevića** održane su dvije produkcije mjuzikla, dok je treća obnovljena i održana 2008. godine.

Mirakul (2017.)

(glazba: Dražen Žanko, libreto: Ivica Krajač)

Premijera 16. i 17. listopada 2017. u KD Vatroslav Lisinski

Mjuzikl *Mirakul* glazbena je priča posvećena 300. obljetnici pobjede Sinjana nad Turcima i 300. obljetnici krunjenja slike Čudotvorne Gospe Sinjske. Priču, dramaturšku obradu i stihove nekih pjesama napisao je Ivan Ivica Krajač, scenografiju **Zlatko Klauzarić-Atač**, dok je autor sinopsisa i povijesnog aspekta priče **fra Mirko Marić**. U izvedbi u Lisinskom sudjelovalo je više od stotinu izvođača. Uz brojnu pjevačku ekipu sastavljenu od iskusnijih izvođača, kao što su **Radojka Šverko**, **Lidija Horvat Dunjko**, **Joško Ševo**, **Dani Stipaničev** i **Ivan Mikulić**, nastupila su i mlađa imena: **Stjepo Gleđ Markos**, **Ervin Baučić**, **Dario Došlić**, **Lara Antić**, **Adalbert Turner Juci** te **KUD Ivan Goran Kovačić**.

Ivica Krajač napisao je libreta i režirao mjuzikle za djecu *Priča sa Zapadnog kolodvora* (1. nagrada na Međunarodnom festivalu dječje kreativnosti, Sanremo, 2009.) te *Vrtoglavica* (Teatar EXIT, 2010.).

Iako je u kazalištu Komedija odavno prestao interes za domaće mjuzikle, Krajač se nije predavao. Nastavio je pisati, započeo je mjuzikl o svom prijatelju **Karlu Metikošu**, Marilyn Monroe te o Draženu Petroviću (*Okovani Amadeus*), od kojih, nažalost, dosad nijedan nije izveden.

Iako je ovo priča o hrvatskim mjuziklima, ipak evo nekoliko osnovnih podataka o najznačajnijim glazbeno scenskim djelima Ivica Krajača, o njegovim rock operama.

***Gubec-beg (1975.)* rock opera**

(Karlo Metikoš – Ivica Krajač – Miljenko Prohaska)

***Grička vještica (1979.)* rock opera**

(Karlo Metikoš – Ivica Krajač – Miljenko Prohaska)

***Crna kraljica (1995.)* glazbena legenda**

Tajna krapinskoga ključa (2000.), komična opera

(Zoran Novačić – Ivica Krajač)

MJUZIKLI KREŠIMIRA TIČIĆA I MARIJA NARDELLIJA [2]

Potaknut mjuziklom *Moje pjesme moji snovi* (1965.) **Krešimir Tičić**, tada mladi arhitekt, rođen 1948. godine, intenzivno razmišlja o mjuziklu kao predstavi koja u sebi organski spaja glumu, riječ, suvremenu glazbu i duhovnu poruku. Prvi takav pokušaj bio je glazbena igra *Mir*, koju radi zajedno s **fra Milom Čirkom**. Predstava je izvedena je 23. prosinca 1972. godine u Župi Majke Božje Lurdske u Zagrebu. Zahvaljujući njoj, dogodio se susret Krešimira Tičića i **Marija Nardellija**, koji će postaviti temelje hrvatskog mjuzikla kršćanske inspiracije.

Bez ikakve materijalne potpore (a ne zaboravimo ni na kršćanstvu vrlo nenaklono komunističko-ateističko raspoloženje društva onog vremena, zbog čega se Nardelli u početku čak potpisivao pseudonimom Marijan Smiljanić!), oboružani entuzijazmom i željom da krenu, autorski dvojac – pisac, scenarist i libretist Krešimir Tičić te skladatelj i aranžer (a često i izvođač) Mario Nardelli – okupljaju amaterske glumce i glazbenike, i postavljaju prvi hrvatski mjuzikl kršćanske inspiracije, *Mali suci*. Premijera je bila 23. prosinca 1973. godine u dvorani župe Majke Božje Lurdske. Radnja mjuzikla zbiva se u nekom gradu u badnjoj noći kada djeca obitelji Dobrić i Snobić pomiruju svoje dvije *nepomirljive* obitelji, pri čemu se kritizira kršćanski konformizam i konzumerizam, a ističu prave vrijednosti kršćanskog i ljudskog života, važnost zajedništva, radosti, ljubavi i vjere u obitelji.

Iako se o mjuziklu *Mali suci* izvan crkvenih krugova skoro uopće nije znalo, on je vrlo brzo postao vrlo popularan te su ga ubrzo u vlastitoj produkciji počeli izvoditi mladi po mnogim zagrebačkim župama te u Rijeci, Splitu, Sinju, Dubrovniku, Osijeku, Sarajevu, Makarskoj, Baškoj Vodi, Slavonskoj Požegi, kao i po katoličkim misijama u inozemstvu. Tekst je često putovao *od ruke do ruke* i nije se tražila dozvola, tako da su autori rijetko kada i bili obaviješteni o izvođenju mjuzikla pa stvaran broj premijera nije ni moguće utvrditi. Naposljetku je 1998. godine HRT, Program religijske kulture, prema mjuziklu snimio i prikazao *istoimeni TV film*.

Mali suci iz 1973. godine su ne samo prvi hrvatski autorski mjuzikl kršćanske inspiracije nego i prvi dječji mjuzikl u Hrvatskoj. Nastao je čak dvije godine prije mjuzikla *Brod nad kojim nisu letjeli galebovi* **Pere Čimbura** (libreto) i **Ljube Kuntarića** (glazba) izvedenog 1975. u Rijeci te tri godine prije mjuzikla *Ivan od leptira*, koji su Milan Grgić i Alfi Kabiljo postavili u kazalištu Komedija 1976. godine.

Uspjeh njihova prvog mjuzikla bio je poticaj da nastave dalje te je tandem Tičić/Nardelli napisao i postavio ukupno pet mjuzikala kršćanskog nadahnuća.

Mali suci

Sunčana zraka

Drugi mjuzikl, nazivan *Sunčana zraka* premijerno je izveden 30. prosinca 1977. u dvorani župe Majke Božje Lurdske u Zagrebu, a predstave su igrane i u dvorani Dječaćkog sjemeništa na Šalati. Prema evidenciji autora, mjuzikl *Sunčana zraka* izvođen je još i u Splitu, Sinju, Beogradu, Frankfurtu i Berlinu, a preveden je na njemački jezik.

Treći mjuzikl autorskog tandema Tičić/Nardelli je *Dječji vrtić za odrasle*. Mjuzikl je nastao 1979. godine, a praiizvedba je bila 24. svibnja 1980., ponovno u dvorani župe Majke Božje Lurdske. Bila je to uistinu velika produkcija s mnogobrojnom ekipom od dvadesetak glumaca i zborom, s velikom scenom i velikim orkestrom. Većina njih bili su amateri koji su nakon radnog vremena ili fakulteta dolazili na probe koje su trajale i po više sati. Nakon premijere u dvorani Gospe Lurdske (sedam izvedbi), predstave su održane i u dvorani Dječaćkog sjemeništa na Šalati (dvanaest izvedbi). Mjuzikl je još izvođen u Rijeci i Nürnbergu, a 1982. godine izveden je na poljskom jeziku u gradu Stanowa Wola.

Ekipa mjuzikla Dječji vrtić za odrasle

Nažalost, duhovne teme ni u osamdesetima nisu mogle pronaći svoj prostor u profesionalnom kazalištu. Iako su autori svoj novi mjuzikl *Čarobna prehlada* 1982. nudili profesionalnim kazalištima u Zagrebu, izveden je tek sedam godina kasnije, 1989., na češkom jeziku u Pragu, u lutkarskom kazalištu *Albatros*, a režirao ga je **Zdenek Slaby**. Hrvatska premijera održana je čak 20 godina kasnije 2002., ponovno u župi Majke Božje Lurdske.

Njihov posljednji zajednički mjuzikl *Brat Sunce* nastao je 1989. godine, a u ladici je čekao na izvođenje čak devet godina. Naposljetku je postavljen tek nakon promjene društvenog sustava u Republici Hrvatskoj, ali i dalje u amaterskoj produkciji. Franjevačka glumačka družina Sv. Antun zagrebačke župe sv. Antuna Padovanskog sa Svetog Duha praisvela je mjuzikl 10. svibnja 1998. u režiji Arijane Meštrović, gostujući na sceni kazališta Komedija.

Krešimir Tičić i Mario Nardelli

Tih je pet mjuzikala uspješno započelo povijest hrvatskog mjuzikla kršćanske inspiracije. Iako radeći u vrlo skromnim financijskim uvjetima i s amaterskim glumcima i glazbenicima, Krešimir Tičić i Mario Nardelli postavili su vrlo visoke kriterije na svim razinama predstave: vokalne i instrumentalne izvedbe, dramaturgije, scenografije i vizualnog izgleda predstave, glume... Bili su to pravi duhovni glazbeno-scenski spektakli s brojnim sudionicima u kojima su, na primjer, zbog nedostatka novca za scenografiju u mjuziklu *Sunčana zraka* osmisli izuzetno dojmljivu vizualno podlogu samo uz pomoć rasvjete daleko prije nego su takva rješenja postala moderni trendovi.

Inače, pored ovih mjuzikala nastalih u suradnji s Krešimirom Tičićem, Mario Nardelli skladao je glazbu za još nekoliko scenskih igrokaza: *Rodio se Bog i čovjek* na stihove sv. Marije od Presvetoga Srca, *Spasitelj će doći u Betlehemske noći* (koautor je stihova Luka Depolo, a glazbe Ivica Percl), *Djeca pred jaslama* (koautori don Šime Marović i Nikša Krpetić) te za oratorij *Betlehemska noć*. Također se po mnogim crkvama još i danas izvode njegove mise: *Dalmatinska pučka Misa*, *Misa za mlade* te *Dječja Misa*.

Mario Nardelli umro je u Zagrebu 13. srpnja 1993. godine.

Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti.

.....

[1] Klementina Škrabe, *Nino Škrabe – 55 godina kazališta*, Nakladnici Kreativni studio Zvrk, Ogranak Matice hrvatske Jastrebarsko i Kazalište Škrabe, 2023.

[2] Budući da je tema mjuzikla kršćanske inspiracije do sada neistražena, najveći dio ovog dijela teksta temelji se na razgovorima s Krešimirom Tičićem koje je autor u više navrata vodio u emisiji *Sacro ritam* Hrvatskoga katoličkog radija.

SHARE

Moglo bi Vas zanimati

23

STU

IZVJEŠTAJ

30zona razveselila Tvornicu Kulture

22

STU

IZVJEŠTAJ

Od falševa do euforije: Fraktura Mozga i Mašinko ponovno zajedno